

Příběhy našich sousedů

„Pracujte poctivě a s radostí, abyste si mohli říct, jako já jsem si říkala, že čím jsem byla, tím jsem byla ráda.“

Marie Zajícová, rozená Hotařová

Zpracovaly: Michaela Frulová, Terezie Laštovičková, Zuzana Šteflová, Lucie Zavřelová

Vyučující: Mgr. Michaela Vacková

Škola: Základní škola Jihlava, Křížová 33, příspěvková organizace

21. března 2017 jsme se v rámci projektu Příběhy našich sousedů setkaly s paní Marií Zajícovou, rozenou Hotařovou.

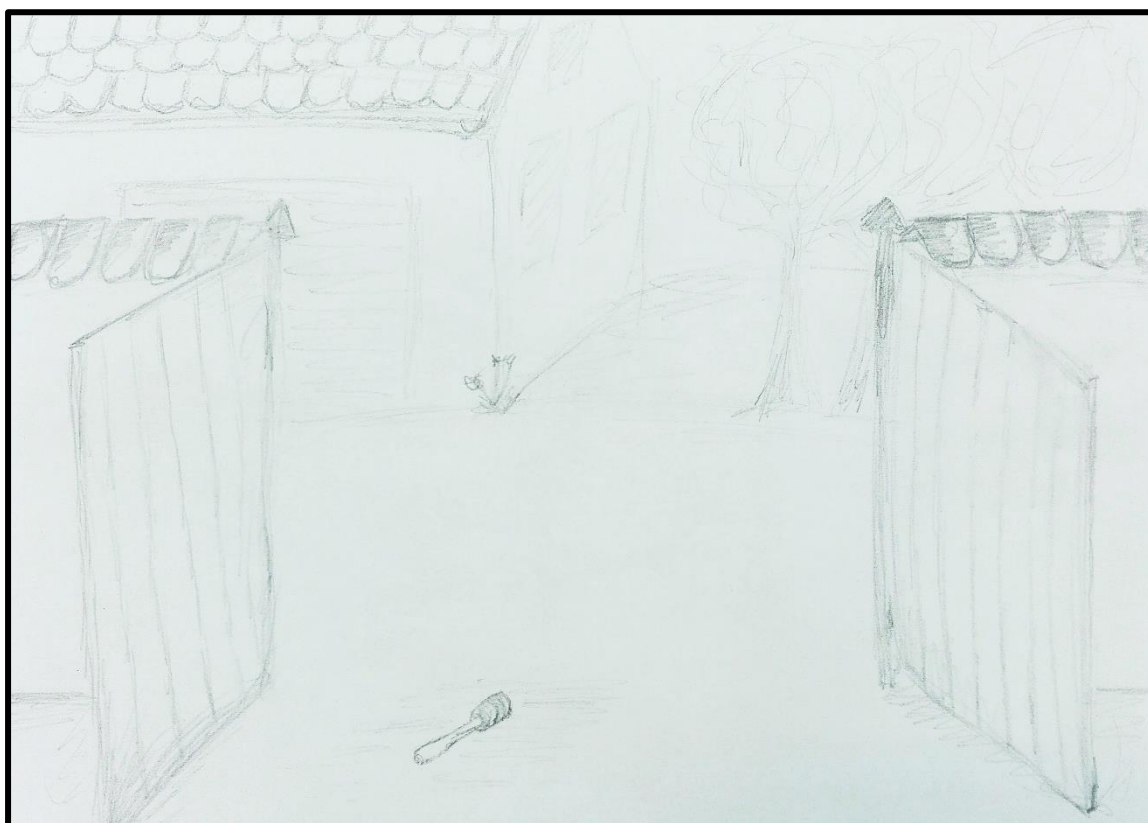

Paní Marie Zajícová, rozená Hotařová, se narodila 4. srpna roku 1937, v malé vesničce Menhartice, která se nacházela v okrese Třebíč. Maminka paní Zajícové byla učitelkou na základní škole a tatínek se staral o rozlehlé rodinné hospodářství. Menhartice ležely v rakouském pohraničí a v té době byly poslední ryze česká vesnice, všechny další už byly německé. V období před 2. světové války panovaly mezi obyvateli obou národností dobré vztahy, Rakušané často jezdili vyřizovat běžné denní pochůzky do blízké Jemnice a naopak. Po nástupu Hitlera k moci byly Menhartice zabrány jako součást pohraničí.

Po skončení války procházeli skrze Menhartice k hranicím konvoje vojenské techniky, ale také vozy se zraněnými a prchající vojáci. Obyvatelům vesnice bylo nařízeno vojáky ubytovat a poskytnout jim místo pro spaní. Rodina paní Zajícové vojáky ubytovala ve vlastní stodole, poté co vojáci následující den odjeli, ponechali mezi vraty nevybuchlý granát.

„No a potom druhý den odjeli a zanechali nám tam granát mezi vraty nevybuchlý, a tak jestli jim to spadlo, nebo ho tam dali schválně nevím.“

Po cestě směrem k Loučovicím zanechávali další zbraně a techniku, ale také zapalovali armádní vozy. Paní Zajícová společně s ostatními dětmi šly za ves a sledovali celou scénérii, jako by to bylo divadlo.

„No a ty uháněli polní cestou ta konvoj celá utečenců k hranicím, ale polní cestou, ne po silnici. A tam zapalovali ty své auta, ty své zbraně a děla. My jsme šli za ves a dívali jsme se na ně dalekohledem, byla to úžasná podívaná, jak to mohutně hořelo.“

Váleční zajatci byli po válce přiděleni k jednotlivým usedlostem pro práci, ti se v noci často pokoušeli o útěk přes hranice do Rakouska. Kromě vojáků byli po skončení války odsouváni také Rakušané. Odvážené byly rodiny s dětmi na žebřířácích, každý jenom

s malým uzlíčkem nejnuttnějšího majetku. Paní Zajícové bylo Rakušanů velice líto, protože si uvědomovala, že pokud by válka dopadla opačně, mohla na žebříňáku jet její rodina.

„To jsem se dívala z okna, to mi bylo osm let, po válce. Dívala jsem se z okna a na vozech jeli, každý měl malej raneček, jely děti malinký a mně jich bylo strašně líto, brečela jsem a myslela jsem si: „Kdyby vyhrál Hitler Hitler, tak jsme takhle jeli my.“

Po absolvování čtyř let obecné školy a čtyř let školy měšťanské nastoupila paní Zajícová na gymnázium v Moravských Budějovicích. Měla štěstí, protože jejím bratrům pak již nebylo dovoleno studovat, až sestra, která byla o osm let mladší, už tuto možnost opět měla. Paní Zajícová denně jezdila vlakem v 5:45 a musela chodit na zastávku vzdálenou 4,5 km od jejího domova. V této době maminka stále vyučovala na základní škole a tatínek byl v Humpolci, kde se léčil s tuberkulózou plic. Rovněž bratr František byl v dětské léčebně v Košumberku. Z toho důvodu musela paní Zajícová každé ráno obstarávat hospodářství, krmit koně a dobytek, vstávala tedy velice brzy ráno, aby dorazila včas do školy. Na střední škole odmaturovala v roce 1954.

„Třeba spolužačky, nás bylo přes padesát ve třídě holek, tak některý se musely jít učit někde do severních Čech. Jedna spolužačka, která se dobře učila, tak jí dovolili jít do gymplu taky, ale musela do Meziříčí, aby jí rodiče nezkazili.“

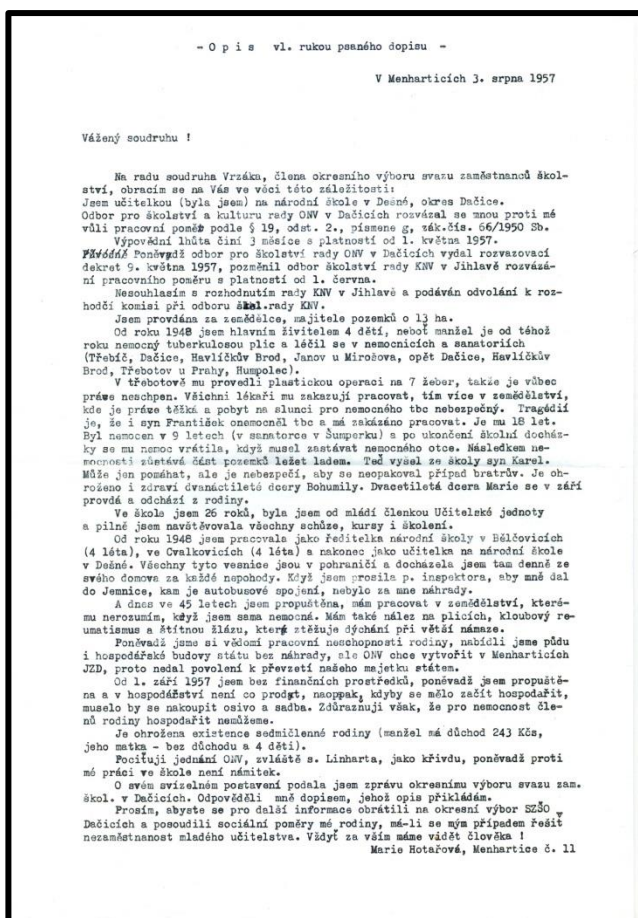
V padesátých letech přišla kolektivizace. Pro zemědělce tak nastaly krušné časy, byly jim vyměřeny vysoké dodávky, a tak často museli v pohraničí kupovat obilí, aby ho vůbec měli dostatek. Strýček paní Zajícové František Niederhafner byl pokrokovým hospodářem

a vlastnil mnoho zemědělských strojů. V rámci zmiňované kolektivizace mu byly zabaveny všechny stroje, ale také například krmení pro zvířata. Následně byl obviněn ze sabotáže a na 6 let uvězněn v Dolní Rožince, kde byl nucen pracovat v uranových dolech.

„Strýc byl takový pokrokový hospodář, tak asi proto šel první. No a potom řekli, že mají hubený krávy, protože jim odvezli i obilí a všechno krmení do těch státních statků, takže je neměli čím krmit. Řekli, že maj hubené krávy, že jsou sabotáž.“

Po amnestii bylo strýci zakázáno vrátit se k rodině a byla mu přidělena práce v továrně na nábytek v Třešti. Samotná rodina paní Zajícové byla ve svízelné situaci, otec byl stále těžce nemocen a oni byli nuceni všechna svá pole darovat v rámci kolektivizace státu. Kromě polí byl Zajícovým zabaven i všechen dobytek stejně jako ostatním obyvatelům Menhartic. Paní Zajícová musela jezdit se svými bratřenci povozem s koňmi pro krmení a slámu do Jemnice nebo Dančovic, které ležely v pohraničí. Mamince bylo z politických důvodů zakázáno nadále pracovat ve školství jako učitelka, byla přinucena zaměstnání opustit a podílet se také na starosti o hospodářství.

Se svým budoucím manželem Miroslavem Zajícem se Marie setkala ve svých dvaceti letech při cestě domů z návštěvy svého otce v léčebně ve Větrném Jeníkově. Manžel za ní často jezdil na motorce, chodili spolu na dlouhé procházky na Skalku a on jí přitom recitoval básně. Následně se Paní Zajícové podařilo získat zaměstnání v Agroprojektu, a ačkoli Agroprojekt byl zemědělský podnik, bylo jí bohužel nařízeno vrátit se zpět k zaměstnání v zemědělství. Teprve v listopadu roku 1957, kdy se také provdala, dostala povolení odejít z Menhartic.

„Seznámili jsme se na jaře a v listopadu jsme se vzali, protože jsem byla vlastně nevolník, abych mohla jít do práce. Já jsem potom nechodila do práce, ale manžel pořád chodil do té sklárny. Pak nám tam dali byt, takovej malej.“

Nejprve s manželem Miroslavem bydleli v Horní Cerekvi, odkud pocházel, poté se přestěhovali do Jihlavy. Manžel paní Zajícové pracoval ve sklárnách, kde se pak i paní Zajícová vyučila brusičkou skla. V tomto zaměstnání se oba setkali s člověkem, který se přímo účastnil poprav za druhé světové války.

„No, byl tam takovej malej pán, taky tam brousil, ale byl tam v takový jídelně a vždycky když šel přes tu naši, tak ostatní holčiny říkaly: To je kat, to je kat! Já jsem vždycky měla husí kůži, že je to kat. A teprve teď jsem zjistila, že to byl ten kat, co tady dělal v Jihlavě ty popravy.“

Manželé Zajícovi společně vychovali dvě děti – starší dceru, která se narodila rok po svatbě a mladšího syna, který na svět přišel po dalších pěti letech. I přes všechny nesnáze, které jim doba a politická situace kladla do cesty, prožili spokojené manželství. Po uvolnění poměrů po Sametové revoluci v roce 1989, požádala paní Zajícová o rehabilitaci své maminky, která byla v padesátých letech neprávem připravena o zaměstnání, a té bylo také následně vyhověno.

Všem lidem paní Marie Zajícová vzkazuje:

„Pracujte poctivě a s radostí, abyste si mohli říct, jako já jsem si říkala, že čím jsem byla, tím jsem byla ráda.“